

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДИНАТЕСЯ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial Library
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

City: три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday

РІК X. Ч. 39 (1092). ЧЕТВЕР, 5 КВІТНЯ 1928. WINNIPEG, MAN. THURSDAY, APRIL 5th, 1928. No. 39 (1092). VOL. X.

У Злучених Державах страйкує 100,000 майнерів

Власники копалень відкинули Джексоновську угоду.

Настоявали на зрівнянні платні робітникам на \$1.50 денно. — Страйк обняв копальні м'якого вугілля в Ілінойсі та оточуючих стейтах.

ЧІКАГО, 1. квітня. — Сьогодні розпочався офіційний страйк в ілінойських копальнях м'якого вугілля.

Всі майни в стейті стоять закриті і страйк засягнув оточуючі стейти — Індіана, Огайо, Айова, Кензас і Мізури — де багато майнів мають також бути закриті.

Більше як 100,000 робітників є виключених з роботи наслідком того, що власники копалень не згодилися на продовження джексоновської угоди, яка забезпечує \$7.50 денної платні. Угода ця була ссилі до кінця березня, себто до вчора.

Приблизно 57,000 майнерів в Ілінойсі покинули сьогодні працю, крім них 30,000 майнерів не працювали вже від деякого часу через брак роботи. В інших стейтах тисячі майнерів також є на страйку.

Власники копалень настоювали на зрівнянні платні робітникам на \$1.50 денно.

Апеляційний суд потвердив засуд "Дейлі Воркера".

Апеляційний суд стейту Нью-Йорк потвердив присуд, виданий близько рік тому назад проти "Дейлі Воркера", організатора Робітничої (Комуністичної) Партії Америки, та його співробітників.

На підставі теперішнього рішення, Дейвід Гордон, автор вірша "Америка", що послужив за претекст до засуду "Дейлі Воркера", буде відданий до ньюйоркського дому поправи. Гордон має тепер 18 років і є студентом університету. Він мусить покинути школу й відсидіти три роки, поки не буде мати 21 років.

Вільям Ф. Дон і Берт Милер, редактор і бізнес менеджер "Дейлі Воркера", були засуджені тоді на в'язницю і перший з них відсидів 21 днів а другий 7 днів. Тепер Дон мусить відсидіти решту з присуджених йому 30 днів.

Автомобілеві робітники в Ошаві з'організували юнію.

ОШАВА, 2. квітня. — Більше як 3,000 робітників у Джералд Моторс повернули сьогодні рано до праці після страйку минулого тижня. В суботу робітники сформували юнію, до якої вписалося близько 3,000 членів. Цього тижня відбудуться мітинги для дальшого організування юнії.

Джеймс Симпсон, віцепрезидент Трейдс енд Лейбор Кон-

гресу Канади, буде представником робітників у раді примирення, що має поладити спірні точки між робітниками а корпорацією Джералд Моторс. Про назначення Симпсона повідомлено телеграфічно Пітера Гіна, федерального міністра праці.

Корпорація не вирішила ще, хто має бути її представником в раді примирення.

Обходять роковини М. Горького.

МОСКВА, 30. березня. — У цілім Радянським Союзі величаво обходять 60-ті роковини уродин славног російського письменника Максима Горького. Наукові, літературні і профсоюзні організації, а також багато робітничих клубів, складають офіційні зібрання. Гезети випускають спеціальні видання, присвячені Горькому. Театри ставлять його найповільніші штуки, а також друкують твори великого пи-

сьменника в мільонах примірників. Привіти були вислані каблем до Горького зі всіх частин Радянського Союзу. (Горькій знаходиться тепер в Італії.) Олександр Риков, голова Ради Народніх Комісарів, вказав у своїх привітах, що Горькій є не лише великим письменником, але також активним борцем з справу робітничої соціалістичної культури.

В Кантоні страчено 230 китайських комуністів

Кантонська реакційна влада каже, що комуністи планували виконати державний переворот. — Уряд непевний за військо, якого лояльність є сумнівною. — Комуністи йшли радо на смерть, заявляючи, що на місце кожного розстріляного повстане десять революціонерів-борців.

КАНТОН, Китай, 3. квітня. — У Кантоні знову пролядає робітничий кров. Поліція зробила сьогодні рейди на комуністичні приміщення й арештувала 463 осіб. Після того страчено 230 комуністів, включаючи вісім жінок, очевидно без ніякого суду.

Комуністи йшли радо на смерть, заявляючи, що на місце кожного розстріляного повстане десять інших революціонерів-борців.

Кантонська реакційна влада каже, що комуністи планували захопити Кантон у свої руки, подібно як це вони були зробили в грудні минулого року. В комуністичних приміщеннях поліція сконфіскувала велику кількість комуністичної літератури, а також гранати, зброю й амуніцію. Крім цього, поліція забрала 25,000 червоних краваток, подібних до тих, які носили комуністи під час грудневого перевороту.

Уряд боїться за свою владу й від якогось часу в місті існує воєнний стан, однак лояльність війська є сумнівною.

Засуджено французьких комуністів.

ПАРИЖ, 2. квітня. — П'ятьох комуністів, включаючи трох парламентарних послів, засуджено на в'язницю за підбурювання армії до бунту. Вони мусять також зацятити грошеві кари.

Японія вислала на води Китаю 80 воєнних кораблів.

ТОКІО, Японія, 30. березня. — Для здавлення анти-японського бойкоту, що скоро поширюється в північному Китаю, на китайські води вислали 80 японських воєнних кораблів ріжкої величини. Вони дістали приказ відплисти до північних і полудневих портів.

Бойкот у полудневій Китаю розпочався внаслідок бомбардування міста Пінтан японськими воєнними кораблями, а в Амою бойкот розпочався після арештування чотирох корейських націоналістів японською консульською поліцією.

Повідомляють також, що китайська влада стратила п'ятьох комуністів, що були арештовані японськими моряками кілька днів тому і передані в руки Китаю. Помимо арештувань, античужинський бойкот постійно зростає. Бойкот найтяжче відбивається на японській торгівлі, хоч є поширений і на товари інших держав.

Військо уряду убило 126 повстанців.

МІСТО МЕКСИКО, 30. березня. — Дешпа до міністерства війни доносить, що в цілоденній бою між федеральним військом а повстанцями в стейті Ауахуато згинуло 126 повстанців, включаючи двох полів. Це є більше число убитих, як подавали перші неповні звідомлення про той бій.

Британ каже, що він є автором підробленого листа.

ПАРИЖ, 8. березня. — Британ вдав до газет, що вмістили "лист Бухаріна", з заявою, що цей лист в дійсності написав він, Британ, і що це є літературний етюд про бухаринську психіку й думки. Британ заявляє, що газети, які видрукували цей "твір", "лист Бухаріна", були жертвою цієї злісної містифікації, що "дасть більшовикам зручний привід знати черговий шум навколо нового підроблення, що ніби-то вчинили їх вороги".

Примітка: "Лист Бухаріна, що про нього йде мова в телеграмі, видруковано 28. лютого у французькій газеті "Авенір", а потім його стали передруковувати інші французькі й німецькі газети.

300 робітниць вийшли на страйк.

МОНТРЕАЛ, 2. квітня. — Наслідком того, що їм обтото платно на 25 проц., триста робітниць у місцевій гумовій фабриці вийшли сьогодні на страйк. На завтра скликається конференція представників юнії і компанії для поладання спору.

Демонстрації проти чеського уряду.

ВІДЕНЬ, 31. березня. — Звідомлення з Праги кажуть, що там відбулися вчора робітничі демонстрації для запротестування проти реакційного закону "соціальної добродійності", перепертого урядом у парляменті. Кінна й піша поліція, узброєна в кризі з найменшими багнетами, заатакувала демонстрантів і багатьох робітників тяжко поранила.

Поліція сконфіскувала всі радикальні газети, а редакції комуністичних газет закрила. Вулиці, що ведуть до міста, закриті поліцією.

Дешпі кажуть, що робітники поставили опір поліції і деяких поліцаїв ранили, коли вони розганяли демонстрацію.

Демонстрація проти делегата торгового.

МОНТРЕАЛ, 29. березня. — Барон Переній, голова гортівської білогвардійської делегації, що недавно відвідувала Злучених Держав, потайки прибув вчора до Монреалу, щоб виголосити промову в угорських клубах. Місцеві робітники довідалися про тайне прибуття барона і влаштували йому ворожу демонстрацію, коли він промовляв у клубі.

Переній прибув до міста незамітно і зараз поїхав до клубу, щоб виголосити промову. Коли він промовляв, кількості робітників з малюсами в руках зібралися перед будинком і висловили свій спротив до присутності провідника угорських білогвардійців. Поліція вихала на зібрану товпу й арештувала двох демонстрантів.

Предсказують упадок уряду братян.

БУКАРЕШТ, 3. квітня. — Професор Никола Йорга, голова народної партії, оголосив заяву, що його партія буде йти разом з Юліусом Мадіно, провідником селянської партії. Ця заява предсказує упадок ліберального уряду, на чолі котрого стоїть Вителіа Братяну.

Однак уряд далі притримується своєї постанови не уступати від влади і звернувся до селянської партії та її союзників, щоб вони вяснили своє становище до конституційного питання — чи 6-літній Михайло має далі бути королем, чи на трон має повернути був престолонаслідник Кароль.

Підчас експлозії згинуло 8 майнерів.

КІСТОН, Вест Вірджинія, 3. квітня. — В місцевій майні ч. 2, що належить до Кістон Кол енд Кок Ко., вибухла вчора експлозія, підчас якої згинуло вісьмох майнерів.

Сильна буря на Криму.

МОСКВА, 2. квітня. — Дешпі з Криму повідомляють, що гірські околиці півострова навістила сильна буря. В багатьох селах буря понизила доми й нарбила багато шкоди засівам і садам.

Єгипет домагається повної незалежності від Англії.

Єгипетський уряд вислав ноту до Лондону, в якій домагається права обороняти Суецький канал єгипетським військом без допомоги Великої Британії.

ЛОНДОН, 2. квітня. — Сьогодні відбулося два спеціальні засідання кабінету для обміркування відповіді на єгипетську ноту, в якій єгипетський уряд домагається повної незалежності й права обороняти Суецький канал єгипетським військом. Нота заперечує, що Велика Британія має право виконувати якунебудь владу в Єгипті.

Уважають за певне, що Британія під ніяким зглядом не згодиться на повну незалежність Єгипту і не змінить своєї теперішньої політики супроти тої країни. Бритійський уряд відповість Єгиптові, що не уступить зі свого становища.

Далі кажуть, що як єгипетський парламент ухвалить закон, щоб усунути британський вплив з Єгипту, то правдоподібно король Фуад відмовиться його підписати і це викличе кризу в самім Єгипті.

У своїй ноті єгипетський уряд домагається, щоб Єгипет оборонив Суецький канал єгипетською армією без ніякої допомоги британської армії або флоту, жбта що він зажадає такої допомоги, та щоб Єгипет не вважався більше членом британської імперії, а лише союзником на рівній стопі з Британією.

Робітники Лондону осуджують жахливі умови в Індії.

ЛОНДОН, 18. березня. — На конференції робітничих організацій, скликаній стараннями Індійської Робітничої Ліги, ухвалено вчора резолюцію, що осуджує жахливі умови, серед яких живуть індійські робітники. Резолюція була внесена послом М. Джонсом і підтримана комуністичним послом Ш. Саклатваллою.

Ухвалено також резолюцію, що висловлюють повну симпатію боротьбі індійських робітників і закликають до більшої кооперації між британським та індійським трейд-юніонними рухами.

Промовці на мітингу вказували на низьку платню й довгі години праці, накненні індійським робітникам у бомбейських текстильних фабриках, та вказували, що низька платня в Індії є в великій мірі відповідальна за нову кампанію проти робітників у текстильних фабриках Ланкашайру.

Промовці на мітингу вказували на низьку платню й довгі години праці, накненні індійським робітникам у бомбейських текстильних фабриках, та вказували, що низька платня в Індії є в великій мірі відповідальна за нову кампанію проти робітників у текстильних фабриках Ланкашайру.

Юнійна бюрократія веде боротьбу проти комуністів.

ПАРИЖ, 6. березня. — З Брюкселі повідомляють, що там відбулися щми днями "надзвичайні збори" центрального комітету профспілки залізничних службовців, що нею керує соціалісти.

Головне, що обміркували на "надзвичайних зборах", це зріст комуністичного впливу, зроблена на "надзвичайних зборах". У ній він сказав, що "минулого року вступив до Компартії, щоб краще довідался про діяльність в профспілках".

Для характеристики способів, що їх використовує реформістський провід профспілки в боротьбі проти зросту комуністичного впливу, можна бути Вандервортова заява, зроблена на "надзвичайних зборах". У ній він сказав, що "минулого року вступив до Компартії, щоб краще довідался про діяльність в профспілках".

Головне, що обміркували на "надзвичайних зборах", це зріст комуністичного впливу, зроблена на "надзвичайних зборах". У ній він сказав, що "минулого року вступив до Компартії, щоб краще довідался про діяльність в профспілках".

Японський представник у Китві.

До Ківи приїхав секретар японського посольства в Мокві Сімада, що тепер подорожує по Україні.

У розмові зі співробітником ківської "Пролетарської Правди" Сімада відзначив, що ідея зближення Японії з С.Р.С.Р. у Японії дедалі поширюється.

Відрадження до С.Р.С.Р. місії на чолі з віконтом Гото є факт, що показує, як японські торговельні та промислові кола цікавляться стосунками з С.Р.С.Р. Цю місію в Радянському Союзі приймали надзвичайно гостинно. У Токіо

тепер опрацюють питання про відкриття в одному з великих міст С.Р.С.Р. японського торговельного музею, що знайомив би людиність Союзу з усією економікою Японії. Ми левні, що цей проект здійсниться. В Японії багато людей цікавляться Радянською Україною. Особливо зріс інтерес до України після того, як почали будувати Дніпрельстан, спорудження якого спричиниться до великого розвитку вашого господарства. У Токіо

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 466

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закордонна в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня в Українському Робітничому Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО ПЕРЕД КАНАДІЙСЬКОЮ ПОЛІЦІЄЮ.

Наголовок, як з цим погодяться читачі, більше годяться для фейлетону. Але справа така, що залишити її самим фейлетоністам не слід.

Якіс негідники у Вінніпегу зробили донос до державної поліції (мавгетд поліс) на... Тараса Шевченка. І великому нашому поетові-бунтареві довелося шістьдесят сім літ після його смерті попасти в поліцейні рекорди аж у Канаді.

Приводом для доносу на Шевченка до канадської державної поліції послужила фільма, яка представляє життя поета від самих ранніх днів аж до його смерті, і так така й зветься "Тарас Шевченко". Фільму цю зробило Всеукраїнське Фото-Кіно Управління на Радянській Україні, а Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім постаралося дістати її до Канади, щоб дати можливість, в першу чергу нашій імміграції, а відтак всім іншим, хто цікавиться нашим поетом, побачити на екрані вірні картини того, як він жив, за що борювався, за кого і за що страждав, та чого вчинив "братів незрячих, грецькошів".

ТУРФДім зробило діло дуже похвальне, за яке йому належить щира подяка від усього нашої імміграції в Канаді. Бо фільма "Тарас Шевченко", це не одна зі звичайних собі кіно-театральних "штук", що ми їм можемо побачити кожної днини в кіно-театрах. Це щось таке, що ми всі бажали побачити, а були-б зовсім не бачили, якщо ТУРФДім не подбало-б було дістати для нас цю фільму. Бо це правдива історія життя нашого великого кріпацького гвіня, знята для екрану в двох серіях, а в двадцятьох частинах, що краще за кількаразове прочитання хоч би найкращого його життєпису залишає в нашій пам'яті на завжди свої враження: "Вона показує нам на екрані вірні образи кріпацького життя, в якому виростав Шевченко, і той короткотривалій волі, якої він так мало знавав, і той пізньої неволі, в якій карався він майже до смерті, за своє "вогненне слово" проти неправди і неволі, в обороні обездолених і поневолеваних; вона показує вірні відбитки суспільних відносин шевченківських часів, людей і недолудків, своїх, і приятелів і ворогів Шевченка, правдиві фотографії тих місцевостей, де він жив і перебував. Одним словом, це великий, культурний твір, на який ніхто інший не спромігся, а дала нам його Радянська Україна, гадуючи нашого поета-бунтаря в "сімі вольній, новій"...

І тоді, як наш робітничо-фармерський загаль і всі чесні прихильники Шевченка раділи й радіють з того, що мають можливість побачити цю невзначайну й нас фільму "Тарас Шевченко", недолудки й негідники з ворожих до Радянської України і нашого робітничо-фармерського руху угруповань через неї з розуму сходять. Як показували цю фільму в провінції Онтеріо, ці недолудки й негідники намагалися всіма брешнями переконати урядові чинники, що її треба заборонити показувати, а коли ці їхні старання не мали успіху, тоді вони поширювали брехню між людьми в різних місцевостях, де показували фільму, що фільма ця не представляє життя Шевченка, що це тільки "більшовицька вигадка". Але й це не помагало. Українські робітники в провінції Онтеріо йшли до цю фільму "Тарас Шевченко" і чимало було випадків, що ті, які до того часу вірили нашим ворогам, зі слів наших на очах визнавали свою помилку і назавжди рвали зв'язки з тими, що їх досі обманювали.

Через те не дивниця, що для негідників і недолудків, які лютують проти показування фільму "Тарас Шевченко", було-б найпевніше діло, коли-б можливо було добути від урядових чинників заборони. В провінції Онтеріо їм не пощастило, але вони не залишили думки про те, щоб "попробувати щастя" в Манітобі. Як відомо, в кожній провінції є своя провінційна урядова цензурна рада, що переглядає і одобрює або відкидає кожну фільму, яку хто небудь у даній провінції хоче показувати.

Як тільки фільму "Тарас Шевченко" привезено до Вінніпегу, її дано для цензури. Манітобська Цензурна Рада дала свій дозвіл на показування цієї фільми, не розглядаючи її в деталях, рахуючись з тим фактом, що її подрібно цензуровано і дозволено було показувати в Онтеріо. Негайно й оголошено афшами, що фільма "Тарас Шевченко" з'явиться на екрані в Українському Робітничому Домі у Вінніпегу, 2 квітня ц. р.

Яке-ж велике було наше здивування, як в той-же понеділок, 2 квітня, вранці Цензурна Рада зажадала фільму для повного детального перегляду. Як повезло фільму для цього перегляду, то там виявилось, що на Тараса Шевченка зробили якісь негідники донос до державної поліції (мавгетд поліс). Державна поліція звернулася до державного прокуратора провінції, а цей до Цензурної Ради, щоб негайно цю "більшовицьку фільму з життя небезпечного революціонера" доставити для точного перегляду. І поїхав "Тарас Шевченко" до цензури.

В присутності представника державної поліції, що мав переклад тексту під картини фільми на англійській мові (майже все слова самого поета) і примічник "Кобзаря" на англійській мові (вірші Шевченка перекладені на англійську мову доктором А. Дж. Гонтером), і ще деяких осіб, переглянула Цензурна Рада фільму "Тарас Шевченко" від початку до кінця і нічого не сказала про нього не знайдемо. Навпаки, всі присутні висловилися про нього невзначайно прихильно, як про "величаву фільму", з якою годі рівняти американські фільми, і "Тарасові Шевченкові" дозволено мандрувати далі на захід Канади. Всім, очевидно, було неприємно, що дали себе спроби показувати якісь негідникам і недолудкам.

І так негідники плюнули собі в обличчя тай кленуть десь, на чім свій стоїть, чому то такі часи настали, що Шевченкові можна свободно по Канаді їздити і між людьми показуватися;

чому тут не такий лад, як за життя Шевченка в Росії панував; чому тут поліція не така, як колись царська була, щоб вона й по смерті Шевченкові свободи не дала. Та тим негідникам не першина плювати собі в обличчя. Вони обітряться, немов би нічого не сталось і далі продовжатимуть свою подлу роботу.

Але ви — ті, що підтримуватимете негідників, що маєте їх в своїх організаціях, якими вони часто-густо прикривають свою чорну негідницьку роботу, ви, що все такі тягнетеся за ними, хоч з певними сумнівами, з певним недовір'ям, — доки будете дозволити їм на такі негідні вчинки? Скажете, що не знаєте, хто вони такі, що не відповідете за їхні вчинки. А ми вам скажемо, що кожний той, хто агітував або агітує проти фільми "Тарас Шевченко", може бути тим, що робив брехливий донос до державної поліції, а у всякому разі є таким-же самим негідником. Кожний той, хто негідними брешнями очернює наш робітничо-фармерський рух і нечесними способами поборює його, є таким-же самим недолудком. І з такими негідниками й недолудками вському членському робітничому і фармерові не подорозі. З ними ви повинні порвати всякі зв'язки і соромитися їхнього товариства, не дивлячись на те, хто й що вони.

Всі чесно думаючі робітники й фармери повинні прийти подивитися на фільму "Тарас Шевченко", щоб переконатися, яку брехню говорять негідні недолудки, вороги ТУРФДіма, а яку корисну працю робить ця наша робітничо-фармерська організація. Переконавшись та що має слушність, плюньте на негідників і недолудків та приставайте до організованої робітничо-фармерської громади, до Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім.

ЩЕ ПРО "ЛИСТ ЗІНОВ'ЄВА".

Процес усуненого тепер з посади в адміністративно-дисциплінарному порядку англійського заступника міністра закордонних справ Грегорі він обернувся в подію величезного міжнародного значіння. Виявилось, що "Листа Зінов'єва", фальшивість якого недовго було остаточно доведено свідченнями одного з свідків на процесі міжнародного шпигуна Шрека, передав Грегорі до редакції "Дейлі Мей", де цього листа й було опубліковано. Крім того, виянилось, що Грегорі використав цього листа в особистих цілях, по перше, щоб зробити послугу консервативам у виборчій кампанії, а по друге, для біржової спекуляції.

Слідом за цими викриттями зроблено й дальші. Консервативна газета "Обсервер" оголосила листа колишнього редактора "Дейлі Мей", Томаса Марлоу, який намагався вилучити Грегорі і заявляє, що "Лист Зінов'єва" редакція одержала не від нього, а від двох інших осіб у двох примірниках. У своїй заяві Марлоу дає змогу вважати за доведене, що оголошення "Листа Зінов'єва" підтримала з метою вплинути на результат виборів, ціла група осіб, що займають високі державні посади і мали доступ до секретних документів.

З другого боку ця заява кидає тін на МекДоналда. А в тім, роля МекДоналда давно вже здавалася в цій справі дуже двозначною. Оголошення листа Марлоу викликало цілу бурю, від якої може загинути багато не абияких політичних кар'єр серед англійських консерватів, а може і членів інших буржуазних партій.

З тієї полеміки, що виникла в зв'язку з листом Марлоу, виясняється, що без сумніву головна відповідальність за катастрофічні наслідки в розумінні результатів виборів, лежить саме на двозначній і за надто тонкій політиці, що її тримався відносно "Листа Зінов'єва" МекДоналд. МекДоналд твердить, що до оголошення в "Дейлі Мей" "Листа Зінов'єва" він ніколи не гадав, що це може мати політичне значіння. Він заявляє, що сумнівався про його дійсність. А практично був він тієї думки, що головну роль відігравала не оригінальність документу, але використання його в такому вигляді, як це сталося.

Орган Чемберлейна, "Дейлі Телеграф", зараз так відповів МекДоналду, слухаючи вказавши, що він свого часу відраду визнав "Лист Зінов'єва" за оригінальний. Так загинула одна репутація. МекДоналд піднявся в тенета своїх власних хитрих вдумок. Та найцікавіше те, що консервати користуються з викриття Марлоу на те, щоб послабити політичний вплив МекДоналда та взагалі лідерів Партії Праці, коли вони вже потрапили в цю брудну історію. На чолі таких невадких політиків Партії Праці стоїть Томас, що аж розпинається в пресі, обстоюючи МекДоналда. Консервати, як втілю звідси, збираються ще раз використати "Лист Зінов'єва" для виборчих цілей. На минулих виборах вони використали його, щоб одатити голоси від Партії Праці, лякаючи дрібну буржуазію "інтригами Комінтерну". Тепер вони використують доведену фальшивість цієї антирадянської фальшивки, щоб підірвати виборчі шанси частини лідерів Партії Праці.

Нарешті треба вказати ще на дуже пікантну, хоч і цілком природну, обставину. Грегорі, ввіймавшись на біржових спекуляціях, на використуванні для особистої мети секретних відомостей міністерства закордонних справ то що, не вгадує в туго. Закордонні газети повідомляють, що він видав відповісти після великих хвилювань на південь Франції, а потім переїде на нове місце служби. Він дівав дуже видатне призначення в уряді морських митниць в Китаю. Кожному, хто знає, як і ким комплектується провідний склад морських митниць в Китаю, буде звідси зрозуміло, що англійський консервативний уряд зумів віддати спритному мастакові за дану їм можливість виграти вибори за допомогою "Листа Зінов'єва". Перед Грегорі відкривається нова кар'єра: експлуатувати Китай на славу й на користь англійського імперіалізму.

УКРАЇНА "НА ПІДЛОЗІ".

Либонь, не звичайний це стан для України. Бо-ж Україна має своє певне місце під сонцем і, здавалося-б, на ній ні підлозі чи долозі її взагалі не вмістити. Навіть без тих великих земель, що їх якраз 5 років тому одним розчерком пера віддали такі "шляхетні" установи, як "Рада амбасадорів" і Ліга Націй...

Та це тільки здається так. Гадати таке можуть тільки люди, біді на уяву взагалі й на політичний глазд — зокрема. Або ще люди, що легко заводяться статикою й ніколи не зазирають у динаміку. Одно слово, люди, що багато дечого не тямлять.

Але не всі-ж такі. Є ще й інші люди. Цікаві вони, що й казати. Вони дивляться на річи—цілком іншими очима. Тим-то й наслідки — хай не остаточно й конкретні, а тимчасові, наперові — виходять у них інші. Тим-то й Україна може раптом опинитися в них на підлозі.

Хто-ж вони, ті люди, і що з ними сталось? природно поспішає запитати здивований читач.

На це природне питання відповідимо вже не ми, а поважна й відома на цілий світ англійська буржуазно-ліберальна газета "Манчестер Гардіян". Ця газета виражала спеціального кореспондента до Польщі. Одвідав він також Львів, а там, у Львові, виявився, довідався він про райці-кавіші річи, про які й пошפורмував своїх читачів.

Ото-ж ми маємо вже перші наслідки його візиту до Львова. Це — перша з серії статтів "Росія, Польща та Україна" під заголовком "Вчера та завтра" ("Манчестер Гардіян", 3 7. березня).

Насамперед стаття "пріголомшує" запитанням: — "Де джерело небезпек для Європи?"

Не думайте питає, що це кореспондент питає. Ні, це питання, як повідомляє він, знав український професор (а може й учитель: Англійці-бо не відрізняють), якого він титулує "колишнім членом недовговічного уряду незалежної України". Цей самий професор, сповідає кореспондент, розгнурив і простяг на підлозі в своїй світлиці величезну етнографічну мапу Європи. Він такі визначив на цій мапі "джерело небезпек для Європи", замалюючи червоною фарбою "велику смугу, від південного Уралу до якоїсь точки, близько Кракова, погорділиво нехтуючи всі кордони"...

"Так, — додав професор — оце й є джерело небезпек". І взявся викладати свою аргументацію.

Кореспондент цього все-ж було замало. І він поставив питання руба: "Невже Україна є джерело небезпек для Європи?"

Допіру тут професор, власне, й заходився коло своєї ролі. Він прочитав кореспондентів лекцію про давню славу української держави, про велику культурну роллю Києва в XII столітті, про татарську навалу на Київ 1250 р. і так далі, про Литву, про Хмельницького, про Московію, про пригблення України за царату тощо. Але все це було тільки увертюрою до нової лекції, чомусь скороченої й переказаної в кореспонденції "Манчестер Гардіян" кількома уривчастими реченнями:

"1918 року прийшло визволення, але 1920 року його знищили "червоні царі" (ось воно що! — М. Т.); проте не на завжди, — о, ні; незабаром настала день... Хай Европа не поміляється... З Києва та з Харкова де небезпечний вітер"...

Для нас із вами неначе-б то все зрозуміло: і чому "Україна" опинилася на підлозі й навіщо "український професор" влявся на підлозі, поравшись коло мапи, і чого йому треба, і яким "європейським способом" він хотів-би запобігти "київсько-харківському вітрові"...

Натомість кореспондент "Манчестер Гардіян" гоґось не зрозумів. Його чомусь здивувало те, що професор, згадавши про "подію України 1667 р.", більше говорив про царську неволю, всько обминав панське ярмо й взагалі не зачіпав Польщі.

Отож кореспондент про вський випадок вирішив вдатися

до видатних польських діячів. З його слів, він розпитав багатьох, від міністра закордонних справ та видатного військовогого й нижче, щоб "довідатися у них про Україну, про те, що робиться на тій великій території, яка сполучає (або відокремлює) Москву з Чорним морем (або від Чорного моря)". Тут кореспондент дівав ще цікавіші відомості:

"Відповіді, які я діставав, — пише він — свідчать, що це питання (українське) дуже пильно вивчають у високих колах (Польщі), і надія поєднується тут із страхом" (!)...

Наколи-б хтось із читачів "Манчестер Гардіян" не зрозумів, чому саме "високі кола в Польщі" палають такою любов'ю чи інтересом до України, то кореспондент і це пояснює звісно, за своїми варшавськими інформаторами. Отож виявляється, що "50,000,000 (?) людности в Польщі та 30 мільйонів людности України м'гли-б добре спілкувати", а Київ, що "є (або був) переважно польським (!!) містом, з польською мовою в вітальнях та в науці, більше схиляється до Варшави (!!), ніж до Москви"...

Бачте, що знають у Варшаві, а тепер і в Англії! Щоб, проте, ніхто не подумав, що це чийсь привид, кореспондент пояснює, що такі думки запонють дух маршала Пилсудського протягом довгих днів, коли він сидить в бельведерському палаці й неначе-б то нічого не каже, нічого не робить, а проте думає, планує і можна навіть сказати, готує змову...

Або ще, як-що йняти віри бачачкам, Пилсудський дуже мало цікавиться "коридорами", поциками, чи навіть Литвою.

"Натомість підчас довгого міркування мовчки його думки скеровані до Москви та Києва... До Києва, куди він сам 1920 року прийшов і спробував створити вільну, незалежну Україну, поставити її на ноги й підготувати до нової сутинки з Московією" (!)...

І неначе розуміючи, що Пилсудський мало думає за минуле, а більше за майбутнє, — кореспондент додає: "Маршалаві ввижається майбутня мапа Європи, де поруч із теперішньою Польщею, намальована союзна Литва на північному сході, а на південно-сході — союзна Україна. А на схід, мабуть, ще смуга — Білорусь із столицею Мінськом. Так принаймі кажуть ті, хто, з їхніх слів розгадав таємниці сильної, мовчазної влявся на підлозі, поравшись коло мапи, і чого йому треба, і яким "європейським способом" він хотів-би запобігти "київсько-харківському вітрові"...

— Так.

— Отже бачите, Гаврило, ми зараз виледемо на добру дорогу. Ви вірите, в "царство небесне", якого ждете аж по смерті, а вже до нього готовитесь. А я знаю, що колись має наступити зміна сьогоднішнього громадського порядку. Ото-ж я і другі клясово свідомі робітники приготуємося і боремося ще від тепер за краще життя такі ще на землі.

Рікниця тут та, що ви вірите, а я таки знаю. Вас заставляє до вашої організації страх, а мене до моєї організації кліче потреба, якої ви ще не хочете бачити. Ви стараетесь дістатися до "царства небесного" шляхетством та підкуством, даючи свої гроші полам, щоб за вас випрошували неба, а стараюся поліпшити своє життя через організацію, свідомість, знання і боротьбу.

Драпака.

ПОСЛИ СЕЛЬ-РОБУ.

Староказний часопис "Новий Час", з 12 березня ц. р., в остаточному підсумковій висліді виборів до польського союму, подає слідуюче число сельробівських і всьх українських послів:

Сель-Роб лівниця (ч. 19). Крім Кирила Вальницького, редактора "Сель-Робу" у Львові, що вийшов з лісти ч. 19 у львівському виборчому окрузі, Сель-Роб лівниця здобула ще такі мандати: 1. Виборч. Округ 59 (Бересть): 2. Іван Грецький з повіту Косів, 3. Микола Хам, студент у Львові і 4. Францішек Тобіс з Берестя.

Разом Сель-Роб — лівниця здобула 4 мандати.

Сель-Роб правниця (ч. 8). Виборч. Округ 57 (Луцьк): 1. Сергій Козницький, бувший посол, 2. Степан Волинцев, приватний учитель у Львові. Виборчий Округ 58 (Крем'янець): 3. Максим Чучмай, був. посол.

Разом Сель-Роб правниця здобула 3 мандати.

Скільки буде укр. послів у теперішньому союмі? Згідно з остаточним вислідом виборів, який ми подали, в новому польському союмі буде 24-ох послів Національного Об'єднання, 9 послів Української Соціалістичної Радикальної Партії і двох безпартійних.

Опріч того буде в союмі 7 сельробівських послів, 1 упівський, та кількох (число не означене), що вийшли на північно-західній землях з лісти ч. 1 і належать до угодового табору.

ВШЕХОЛЯКИ ТІШАТЬСЯ УНДОМ.

Вшехольське "Слово Польське" (ч. 66) тішиться уявливськими послами і так про них пише:

"Колі вважимо, що між послами вибраними з лісти Унда є коло п'ять послів згідливо для польської держави на строєнні, то сміло можна сказати, що вислід виборів стверджує, що ледви одна третина населення Галичини є під впливом сепаратистичних українських партій. Ствердження і уявлення цього факту має велику історичну вагу".

"Газета Львоўська", урядова львівська газета ч. 55 (7 березня ц. р.) підносить, як характеристичне явище останньої виборчої кампанії, факт, що серед українських партій осягнули мимомпередбачувану малу скількість мандатів безкомпромісові партії. "Цих 9 мандатів — пише "Газета Львівська" — що їх здобули сельробі, або той одиницький мандат, що його здобула петрушевичівська і задвинена в Радянську Україну Українська Партія Праці — це все є розгромлюючим свідченням безвартости суспільної і національної демагогії. Українське населення дало доказ, що бажало зв'язати свою судьбу зі судьбою Польщі".

Так радє польська преса української хруняди.

ДЛЯ ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ ЧИ В НЕБІ.

— Чи ви ще належите до тих комуністів? — спитав Гаврило Степана.

— А вам навіщо про це знати? — відповів Степан.

— Та питаю.

— Так, належу.

— Та з того нічого не буде.

— А ви чого хотіли-б?

— Та я кажу, що тота кумуна то це не зараз прийде і шкода тепер належати та гроші віддавати.

— Кажете, що шкода? — Бо воно ще не зараз буде...

— А ви ніби вірите, що колись цей суспільний устрій має змінитися на соціалістичний устрій?

— Я думаю, що воно може колись до того прийти, але тепер шкода часу витрачати. — Гм... А чи ви, Гаврило, ще належете до церковної організації? — спитав Степан. — Та належу. — А навіщо-ж ви дармо час витрачаєте? — Як на дармо? Я ходжу, як... знаєте. — Ви як бачу на це не годні відповіді. Я вас вяртую. Ваша церковна "програма" говорить, що ви мусите ціле своє життя молитися, давати до церковні справи, ходити до церкви, щоб дістатися до "царства небесного". Ви є ще молодий чоловік і можете прожити яких тридцять років. Навіщо-ж вам приготуватися до того "царства небесного" ще від тепер? Чи не шкода марнувати часу і грошей? — Та треба приготуватися... — А чи це неможливо зробити два-три роки перед тим, як вже будете надіятися смерті? — Ні. — Чому? — То буде вже запізно. — Значить, до цього вам треба приготуватися ціле своє життя?..

В РУМУНСЬКІЙ НЕВОЛІ.

Саме тепер, коли визвольна боротьба прагнуть кипити по всіх закутках земної кулі, цікаво познайомитися з визвольним рухом пролетаріату на Буковині, а з огляду в цілій Румунії.

Хоч у цій статті буде присвячено більше уваги Буковині, то треба розуміти, що таким самим темпом і в таких самих умовах йде ця боротьба й в цілій Румунії, а подоби відбувається вона і в Польщі та в балканських країнах.

Як лише скінчилися світова різня, а з нею і австро-угорська монархія, опинилася Буковина в лапах румунського боярства. З того часу населення Буковини (головно північної її частини) зазнає найстрашніших утисків, яких взагалі може зазнати якийсь народ. Румунська олігархія докладає всіх сил, щоб Буковинців перетворити в сировину, що гущі і салі на знущання та утиски, покрито несли-б рабське ярмо та сповняли волю гнобителів.

І щоби довершити цього мерзенного плану, румунська буржуазія допускається найпідліщих вчинків. Вона, просто, заперече існування України на Буковині і спромоглася навіть на такий безлічний та безпідставний висновок, що й найменше думуючи людину доводять до обурення. Після її висновку Українці нема й не було на Буковині і що Українці, це лише німецька вигадка, що має політичну мету.

Та не це найгірше, бо коли поглянемо на нашу школу і шкільну молодь, то просто не хочеться вірити в те, що помічається. Шкільну молодь прямо силують забути рідну мову. Навіть на павзах не сміють діти говорити по українськи. По румунськи, само собою, діти не розуміють ані слова. Тож уявляють собі, як вражіння зробила-б на вас така сцена: Перед вами кілька десятків босих, блідих, брудних і з великими тихосудними очима семілітків. Стоять і не говорять ні між собою, ні до вас, а здається так багаторо хочуть вам сказати: “Ви самі також не смієте нічого в них спитати, бо як дитина забувається і відповість вам по українськи, а учитель почує, то буки, які попадуть їй від нього, будуть лежати вам на совісті. А й вам також відстанеться за те, що ви “деморалізуєте” молодь.

Метода навчання прямо божевільна. Наприклад, як учитель скаже дитині слово “сва” (каса), то він навіть не пояснить, що це слово відповідає українському “хата”. Можеш думати як тобі завгодно, можеш взагалі нічого не думати — учителів байдуже. Він навіть не сміє пояснити румунських слів по українськи. Такий розпорядок міністерства освіти. Цього міністерству зовсім не залежить на тім, щоб наша молодь виснула якнебудь знання зі школи. Вона може вийти з школи

безпросвітньою, щоби лише не називала себе Українцями, та сповнила свої рабські обов'язки супроти теперішнього суспільного ладу. І ця “метода” має багаті успіхи. Багато дітей виходить зі школи тупішими, як були тоді, коли починали в них вчитися.

До таких шкіл наші брати в старім краю посилають, — бо мусять посылати — своїх дітей. Влада пікується “освітою”. Наслідкує “культурний захід”. За кілька днів непристутності дитини в школі, влада накладає на її родичів грошові кари від 1,000 левів в гору. Ця сума, що має вартість всього кількох доларів, не видається нам великою, але в Румунії, де середня заробітна платія є около 40 левів, то є 20 центів на день, сума 1,000 левів є величезною.

Думаю, що цих кількох стрічок про школу на Буковині вистарить, щоби зрозуміти, який там духовий стан нашої молоді (з Румунами теж не краще).

Та зовсім не кращою свободою тішаться і родичі цих дітей. Вони не то, що не сміють говорити, вони не сміють думати про те, що не подобається владі. І тут ці “творці і стожорі порядку” справляються не аби-як. Після наїзду цих Гунів двадцятого віку (думаю про керуючі кола, з королем включно) на Буковину, заведено в північній її частині стан облоги, що триває й досі. З того часу не вільно сходиться більше як чотиром людинам на одному місці без дозволу властей. Не вільно нікому по дев'ятій годині вечера вийти на вулицю. Заборонені давати театральні вистави (без ріжних і його вони змісту) та читати пресу, хоч вона й виходить в Румунії, якщо не в урядовою. Урядові часописи, навіпаки, власті силують передплачувати навіть тих людей, що зовсім не вміють читати.

Словом, румунська буржуазія старіється перетворити працюючих Буковини в “instruimentum vocale”, чи як хочете назвати вас, а здається так багаторо хочуть вам сказати: “Ви самі також не смієте нічого в них спитати, бо як дитина забувається і відповість вам по українськи, а учитель почує, то буки, які попадуть їй від нього, будуть лежати вам на совісті. А й вам також відстанеться за те, що ви “деморалізуєте” молодь.

Та крім цього гніту зі сторони румунської “олігархії”, розгортає над працюючими свої крила ще й чорна мара фашизму. Кліка звірвднілої шляхти, хоч вправді не захопила ще в свої лапу диктатури над працюючими, то вже допускається над національними меншостями та пролетаріатом ще підліщих знущань, як ті, що актуально при владі. Вона не уважає навіть і цих вже й так мізерних законів в державі. Сваюля цих виродків роду людського не знає границь. Для кращого розуміння справи подам кілька епізодів з політичної діяльності румунських фашистів.

1923 р. викрила поліція фашистів з провідником Алекс. К.

Кузюо (професор правничого факультету в Ясах), при фальшувани румунських банкнотів. Для успішної своєї “чорної” роботи вони потребують грошей. Цей скандал румунська “юстиція” пропустила зовсім безкарно, навіть часописи замовчали про нього.

Один рік пізніше, на 14. вересня, студент прав фашист, Зеля Кадрану, збив вистрелом з револьвера префекта поліції в Ясах А. Манчула за те, що цей хоч і не був ніколи прихильником національних меншостей, відносився до них більше людяно, як цього хотілось фашистам. За цей морд першого степеня, Кадрану не поніс ні найменшої кари, а навіпаки, з'явився признаний офіційно національним героєм і з'явився знову вибраним депутатом до парламенту.

1925 р. відбувся цікавий процес над військовим поручником Морариску, що повинен службу на границі між Румунією а Радянською Україною. Обвинувачено його в тому, що він проотзі кількох місяців замордував на власну руку поперех 130 людей (більшість з них Українці). В суді виявилось, що він це робив в цілях грабунку, бо за заробовані від цих жертв гроші, за посередництвом своїх агентів контрабандистів, спроваджував для себе з Рад. України коні і чай. Цей убийнич першої ранги навіть не старався заперечувати в суді ці свої кроваві вчинки, але байдужінько на свою оборону заявив, що замордованим ним “Жиди” (між ними було кількох Євреїв) або перейшли, або хотіли перейти границю, і якщо він їх побивав, то робив це в інтересі “Великої Румунії”. І в результаті, за це масове мурдування безборонних людей в цілях грабунку, “найвища святиня справедливості” оправдала цього ката. Газети заговорили про нього, як про національного героя. Пізніше і цей Морариску, подібно як Кадрану, став депутатом до парламенту.

В осені 1926 р. Тевту, гімназиста з Яс, збив вистрелом з револьвера мурмуриста Д. Фалка в воєнний трибунал в Чернівцях, якого судили за те, що зорганізував демонстрацію проти румунських професорів, які несправедливо класифікували учеників при матурі (іспиті зрілості).

На слідстві Тевту заявив, що поговинив атентат тому, бо не мав довіри до судді, який міг не покарати “належито” Фалку за образу румунських професорів. На слідстві не то що не виправдувався, а сказав, що і суддю хотів також вбити, але часу вже не стало.

За такий божевільний прямо злочин, гімназиста як звичайно виправдано, звільнено від вини і кари і Велика Румунія може похвалитися ще одним “народним героєм”.

(Кінець буде.)

Товариші робітники! Відновляйте передплату на свій часопис “Українські Робітничі Вісті”!

СТРАЙК В ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС КО, В ОШАВІ, ОНТ.

(Щі дописи наслідки до редакції ще перед закінченням страйку.)

Подля до відома читачам робітничо-фермерської преси, що в Ошаві, Онт., вибух страйку в автомобільній фабриці Дженерал Моторс Компані. Такого великого страйку в Ошаві ще не було. Причина страйку та, що заклада компанії веде боротьбу або конкуренцію з Г. Фордом за ринок. Боротьба двох велетнів примушує Дженерал Моторс продавати танше свій продукт, а компанії не хоче, щоб її зискі зменшувались, тому вона вже від довшого часу обиджує систематично заробітну платню своїм робітникам.

Компанія не обнижувала платню за раз всім робітникам, але раз в один департамент, другий раз у другий і т. д. Робітникам тяжко було проти того боротися тому, що нема в них юпі.

Вірвався робітникам терпіння і 26. березня вибух на страйк. 27. березня вистрелі демонстрації, в якій брало участь около 2000 страйкерів. 28. березня число страйкувачів збільшилося, до страйкерів прилучилися жінки, які працюють у фабриці.

29. березня вже мало хто остається при роботі. Того дня устроено величезну демонстрацію з дзюко оркестром на чолі.

Фізімою того, що робітники не були з'організовані, вони показали нам свою солідарність.

Були тут також промови з Торонто, які закликали робітників організуватися в юпіе. Бо лише тоді можна числити на успіх в боротьбі з фабрикантами, коли робітники будуть з'організовані.

В. Гас.

УМОВИНИ ПРАЦІ АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

Ошав, Онт., начисляє около 17,000 мешканців. Більша половина цих мешканців — це робітники, які працюють в фабриках, бо це містечко індустріальне.

Тут є шкільно, в якій працює спочив число робітників і другі менші фабрики, та найбільшою фабрикою є тут Дженерал Моторс Компанія. В цій фабриці працює около 6,000 робітників. Юні тут взагалі нема ніякої і це компанії є дуже на руку.

Компанія робила до того часу, що хотіла, а щоб в р бітників впоіти, що вона для них добра, то організувала для робітників різні спортивні клуби, розуміється, що робітник на тім не користає, а компанія й на тім робила барш.

Підчас всяких муніципальних, провінціанальних, чи краєвих виборів,

тут відбуваюлося все по панськи. Робітникам давали цигари, посилали до кожного департаменту своїх бесидників (бо тут поліцею на департаменти), заставляли машини (на яких 15 мінут) й виготовували до робітників гарні патріотичні промови та агітували голосувати на панських кандидатах. Робітники поплещуть і всьо йшло, як по маслі. Завнах й це, що то не був горожайним, то компанії такому роботі не хотіла дати, бо вона тримала робітників в своїх лаптах не тільки для економічного визиску, але й живила їх і для політичних цілей.

Робота тут воденна, але компанії вводила систематично пошту роботу, бо це приносило більш зиск. Робітників вкладали одні наперад другий, а мотили тільки руки затрели та обивали платню, а години праці продовжували. Компанія робила великі зискі, бо за минулий рік мала чистого приходу \$210,000,000. А що робітники мали? Мали компанійний спортивний клуб, так званий Індустріальний Рад (буржуазну не робітничу) і платню таку, що не жила, а жиноті. Коли заробився цілий день, то й спорту не хотіло.

В деяких департаментках заробляла на тиждень \$13.50. Пошту робота подолувалася, бо коли переходило за 10 годин праці вироблялося 260 автомобілів, то тепер з уведенням комплекс пошту роботи і іншої спеціалізації, те саме число робітників випродувало 500 автомобілів.

К.П.К. старалася в минулому з'організувати тут юпіе, та робітники були так затуманені компанійними агентами й упереждали до “червоної”, що не можна було нічого зробити. Компанія систематично обнижувала заробітну платню, і то робила це в хитрий спосіб, не обнижувала всім разом, бо боляса, щоби часом раби не збунтувалися.

Робила вона це в такий спосіб: Ніні знизала платню в однім департаменті, посявочив робітникам, що справа його вимагає й це є в інтересі обох сторін; коли цей департамент згодився на знизку, то вона тоді барш до другого департаменту, мотилучи тим, що мовляв, коли другі працюють, то й ви мусяте згодитися. І це компанії вдалося.

Віда різва в такий спосіб компанії актувала робітникам в своїх шлях 35 процент заробітної платні. Тепер знову заповідала одному департаменту, де працюють “тримери”, що обіцяла їм 40 процент. Розуміється, що це був тільки початок, а описи

ця доля мала спитати всіх робітників, що працюють в тій фабриці. Та “раби” збунтувалися. В понеділок 26. березня вийшло їх 300 на страйк. Компанія і її агенти пішли в рух, почали страхати робітників, що як не вернутись до праці, то втратять роботу. Не обійшлося, як це значило було, щоб не накинуться на червоних. Але робітники хоч вийшли на страйк без проваду, не дали себе застрахати, а навіпаки, ради страйкерів зростали і нині на страйку вже є около дві тисячі.

Вся зброя збілася зараз до Ошаві, щоби вбити страйк в зародку. П. Гіман, міністер праці, прислав свого агента М. С. Кембела, щоби поширив арбітрацію та спинити поширення страйку.

Покі-що робітники тримаються досить добре, але заходить небезпека, бо всі панські агенти пішли в рух і стараються всіма силами розбити солідарність робітників. Дистриктовий комітет К.П.К. ч. 3 видав заклад до всіх робітників, щоби вийшли 100 процент на страйк і щоб з'організували Авто Боркс Юніон, незалежно від босів, та домагалися привернення страйку платні, яку мали робітники перед тим, коли компанія обігнала їм 35 процент.

Чим скінчиться цей страйк, трудно сказати, але це є цікаве явище, що страйк вибух бо тут робітничо було найбільш консервативне в цілій Канаді. Але вірвався терпіння і “раби” збунтувалися. Це є доказом, що капіталістична ненажерливість заставляє робітників до боротьби.

І чі тепер, чі пізніше, робітники мусять доквітати з капіталістичною господаркою, а запровадити господарку таку, щоби всі працювали й користувалися плодами своєї праці.

Робітники в Ошаві мають тепер нагоду вибороти собі деякі права, але це здобудуть тільки тоді, як підуть за ключами К.П.К. яка є одним з оборонцем робітничих інтересів.

Товариші! Годі вже зносити наругу Дженерал Моторс Компанії! Годі бути рабами! Докажіть компанії, що ви не ті мовчані раби, за яких вас мала компанія, а що ви люди, і вмієте боротися за свої інтереси.

РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА.

Св Свент Мері, Онт.

Заходо робітничих організацій в Бей Вю устроено 16. березня ч. р. в Укр. Роб. Домі величний концерт-мітинг за шанування пам'яті Тараса Шевченка.

Програма концерту складалася з музичних творок, пісень і декламацій. Концерт відкритий т. Гривелією короткою уступною промовою, посвяченою, хто був Т. Шевченку й за кого він борювався ціле своє життя.

Після того пізнілася куртина й на

сцені піднісся образ нашого співця-поета, прибраний гарним вінком. Далше серед сцени стояв мішаний хор, який відспівав “Заповіт” Шевченка.

В половині програми виступив а рефератом т. Юріичує. Він переповнив життя Тараса від дитинства аж до його смерті. Нема потреби писати все те, що він говорив, бо думаю, що кожний український робітник і робітниця познайомені з життям нашого кобзаря.

Далше продовжувалася друга части програми. Всі виконавці виступили дуже добре й присутні нагороджували їх гучними оплесками.

Того вечера вписався один товариш і ді товаришки до ТУРФДім. Навес прихид з концерту в сумі \$12.00 призначено на сплату дову друкарні й школи в Вінніпегу.

Робкор.

КООПЕРАЦІЯ В ГАЛИЧИНІ.

Прудом, Саск.

Недавно тому повинився допис на сторінках нашої преси, в якім дописувач з Онтеріо гатить галлицьку кооперацію. Будувати кооперацію, це не те, що говорити про неї.

Оскільки мені відома галлицька кооперація, то можу сказати, що вона ґрунтується на певних усявих, основана на статуті, та як і всяка інша кооперативна спілка. Не можна заперечувати факту, що кооперативи в Галичині мають успіх.

Дописувач говорить, що галлицькі патріоти й вони збудували кооперативи для своєї власної наживи. Про це можна багато говорити. Заежить від того, чи одна кооператива ґрунтується на статуті, чи ні.

Після мого думки, в робітничо-селянським торговельним товаристві не може бути ніяких буржуазних чи духовних інстинктувачів тому, що таке товариство складається з працюючих мас. Трудові маси добре знають, що їм не по дорозі з панями, бо по лінії благословення, там порожня торба.

Деякі галлицькі кооперативи не розвиваються тому, що їх членами є бідні селяни й робітники. Вони не мають подостатку грошей, щоби поставити кооперативу на тріні підвалини. Такі кооперативи не вкладають в склад красютого кооперативного союзу, від якого залежить успіх місцевої кооперативної спілки, бо з централі можна побути товариш по фабричній ціні. Тоді й міценька кооператива може продавати товар танше, ніж у приватних склепах.

Програма концерту складалася з музичних творок, пісень і декламацій. Концерт відкритий т. Гривелією короткою уступною промовою, посвяченою, хто був Т. Шевченку й за кого він борювався ціле своє життя.

Після того пізнілася куртина й на сцені піднісся образ нашого співця-поета, прибраний гарним вінком. Далше серед сцени стояв мішаний хор, який відспівав “Заповіт” Шевченка.

ПОДЯКА ГОЛОВНОМУ ЗАРЯДОВІ Р.З.Т.

Етсонвіа, Онт.

Складаю ширю подяку Головному Зарядові Р.З.Т. за виплату мені допомоги в сумі \$10.50 за два тижні моєї саботажі.

Рівночасно дякую товаришкам, які мене відвідували в часі саботажі. Особливо дякую т-ці А. Шоп, котра ходила коло мене, як коло своєї рідної дитини.

Марія Петраченко.

Батька Шевченка по наказу пані на смерть закатували панські гайдуки за те, що поважився копнути собачку пані. Це образок з фільми “Тарас Шевченко”.

ПОВОРОТ І СМЕРТЬ ПАНА ВУЗКОЛОБА.

(Причинок до історії укр. національної політики в 1938 р.)

Пан Вузколоб дріботів малими кроками по хіднику і нетерпеливсився чекаючи на трамвай, який мав завести його на вулицю Кінг, де мали помічатися редакції українських націоналістичних газет, видаваних англійсько-німецько-польсько-українсько-ліберально-консервативним спекуляційно-бізнесовим підприємством “Народня Преса”.

— Мабуть президентові “Народньої Преси” й не снилося ніколи, щоби я міг вивратися з того галлицького більшовицького пекла і вернутися до свого коханого Вінніпегу! — міркував він і вдоволено зашмирав руки. — Еге, дарма, що той “червоний” вороги, і ці новокраєві, і ті старокраєві, назвали мене “безмоозким Вузколобом”. Хай би він один із другим вимізував свої великим мозком і виврвався з капі-

талістичного пекла так як я з більшовицького. А дзуськи! До таких справ, червоної філософії, треба хитрости, а не розуму чи мозку!

Він закурив папіроса і ще швидше почав перебарити ногоми на одному місці. Він завжди так робить, коли починає денеруватися.

— Розум і справедливість! Свобода, рівність і братерство! Не треба клас! Державна влада в руках працюючих! — цідив Вузколоб з зуби. — Бачив я й відчув ту владу на своїй шкірі протягом кількох літ у тій клятій Галичині.

Він тиснув себе рукою в заглибину, замісць якої деяким неробам у капіталістичних державах стирчить видуте черво, а відтак погрозив кулаком в сторону Укр. Роб. Дому: — Аж тепер, більшовицькі вожаки, з’їду я захиляювані вами радянську владу і відично очі дурним “замотилченим Галіци-

нам”, які ще може слухають ваших клячів; я докажу їм, що та радянська влада — це влада хлостства, хамства і антихристі. Бо я був свідком, очевидцем! Як у Польщі й Галичині був національний уряд Пилсудського, тоді всім класам: панам-ксьондзам і таким як я жилися дуже добре і зовсім так як бог приказав. Всі тебе шанували, і ти шанував всіх тих, яких тобі треба було шанувати, бо не бачиш Пилсудський сильно державсь до доброї національної справи: “До вольно воеводзе — не вольно тебе смордзе!”

— А наш укр. націоналістичні посли до варшавського союму, слухаючи зухвалих соймових промов т. зв. українських комуністичних посів, які завжди були в опозиції до уряду, говорили до своїх польських однопартійників: “Бачите, панове, пусти нас під стіла, а він дрється на стіла!” — Еге, вони й нищили ту дурну комоу завзятіше як іхні колеги, польські націоналісти. А потім як розлізлася по селах більшовицькі агенти — як почали дурити хлопів і робітників обідниками

про рай на землі, тай викликалі революцію проти національного уряду. Темна маса доїкала кінця Пилсудському, хай з богом спочиває, винищила всіх національних політиків і встановила радянську владу. Настала свобода, щоб вона проваллялася і ніколи не встала!

Той необтесаний хлоп, який колись низенько гнувся перед тобою і в руку цідував, і паном добродієм називав — почав горорити з тобою як рівний з рівним, на привітання почав просягати до тебе свою брудну лапу, це й товаришем називати! — Замотилченим Галіциїням, свинплас, дурна лапа! Тыфу!

Пан Вузколоб сердито плюнув і, на лихо, попав на дівчину, що саме переходила побіля нього.

“Вона задержалася, щоби мабуть звернути йому увагу, та глянувши в його лице з острахом крикнула: — “Вар’яті!” — і що сили побігла по хіднику.

— Брешеш — кликнув її навадоліг пан Вузколоб і захиляю зловившись руками за червону яму.

— Не менше, як чоловік зі всіма штурчними зубами і відірваний на білі зуби. І коли нераз його вороги вважали його вар’ятом, він сміявся як нудгар, якому страшать злодієм.

— Чому ви плонули на неї? — почув за собою гостре запитання.

Пан Вузколоб оглянувся і побачив двох рослих мушвиц.

— Це я, бачите, мимоволі плону на неї — замаявся він. Я чекаю на трамвай, еге... Чи редакція “Канадійського Фармодура” і “Канадійського Рутенція” знаходиться й далше на Кінг-стріт?

— “Фармодура”? “Рутенція”? — Ні, я не знаю такого часопису — здвигнув раменами запитаний.

Вісти”, “Світ Робітниц” і “Молоде Життя”...

— Щоденники?... Більшовицькі газети?... — викрикнув із острахом пан Вузколоб.

— Еге-ж, наші робітничі щоденники... Там також виходять великі журнали - тижденьники: “Робітниця”, “Червоний Прапор”, “Серп і Молот”, “Світ Молоді” і місячники: “Пролетарська Освіта”, “Робітничий Літературно-Науковий Вістник” і гумористично-сатиричний “Бодяк”. Провінціанальні часописи також знаю, але про такі, як кажете — я не чув... Може ви...

— А що знаходиться тепер на Кінг-стріті, — недалеко “Ситигол”? — перебив його пан Вузколоб, почувачи, що його волос на голові починає підноситися в гору і поза шквіро муравлі розлазяться.

— Не знаю — відповів один зі співбесідників.

— Не знаєш? — здивовано запитав другий. — Там-же находиться вертеп п’яків, “Народний Готель”, а його власником є якийсь український бувший агент Крутихвіст.

— Крутихвіст?! — крикнув боляче вражений пан Вузколоб.

— Еге-ж! Крутихвіст. Ви знаєте того індивіда?

— Ні, ні... Я не знаю, я тільки чув про нього. Еге... канадські журнали - тижденьники: “Робітниця”, “Червоний Прапор”, “Серп і Молот”, “Світ Молоді” і місячники: “Пролетарська Освіта”, “Робітничий Літературно-Науковий Вістник” і гумористично-сатиричний “Бодяк”. Провінціанальні часописи також знаю, але про такі, як кажете — я не чув... Може ви...

— Якже-ж це, панове, наша нація... — зачав по хвилі, але робітник кинувся як опарений.

— Не прозивайте нас панами, приягелю! — Ми вас не скривдили, не образили, нічого в вас не вкрали ані не обривали — додав другий — і ви не повинні ображати нас панями. Я не хочу обійтися з вами по панськи, бо не хочу наражати їс на неприємності і фізичні боля. Ви старший чоловік, але... — Ход

СТОРІНКА НАШИХ ЧИТАЧІВ.

ДЕСЯТА РІЧНИЦЯ ТУРФДІМ.

Келгарі, Алта.

В неділю, 25 березня ввечері відбувся в Укр. Роб. Домі величавий концерт-мити́нг.

Сала була заповнена по береги. Сцена була гарно вдекорована квітами, з великим написом по середині: "Хай живе десятирочний ювілей ТУРФДІМ."

В концерті брали участь всі містечкські сили, що гуртуються в Укр. Роб. Домі в Келгарі. Перша частина містечкської програми була виконана виключно діточою мандоліновою оркестрою. Оркестра грали й співава різні робітничі та народні пісні.

З привітними промовами виступили гості від таких організацій: Тов. Фей від К.П.К., Росел від К.П.П., т-ка Дворкин від К.Р.О.Л., т-ка Белкин від Л.К.М.

Від відалу ТУРФДІМ промовав т. Мойсєк. Він у своїй обшарпаній промові з'ясував положення українських робітників і фермерів в Канаді. Промова мовив вказав на всі ті труднощі, з якими доводилося стурпатися основоположникам культурно-освітньої організації ТУРФДІМ.

Помимо всіх тих труднощів, праця на організаційному полі не пішла на марне. ТУРФДІМ приносить величезну користь не тільки своїм членам і членкиням, але й ширій трудовій українській еміграції в Канаді.

Від відалу "Ж. С." говорив т-ка Никифорук. Вона переповідала коротеньку історію Жіночої Секції та зварила присутніх товаришок стати в ряди відалу Ж. С. в Келгарі.

Другу частину містечкської програми виконав міський хор дорослих. На закінчення концерту промовляв т. Сроцький від Робітничого Запозомого Товариства.

На тім скінчилися святкування десятирочного ювілею ТУРФДІМ. Це свято остаточно на довго в пам'яті тих, які брали в нім участь.

Робкор.

Нордгег, Алта.

Стараним відалу Р.З.Т. в Нордгег, відсвятковано 25 березня ц. р. десятирочний ювілей ТУРФДІМ.

Хоч свято було скромне, але щире. Робітничі в робітничі, які гуртуються в Р.З.Т., шанують ТУРФДІМ і цінують його працю й здобутки, хоч з деяких особливих історичних причин, не можуть до нього належати.

Мітинг відкрив т. Галан короткою промовою, пояснюючи ціль і значення свята. На жаль, в нашій місцевості нема промови, який ми бисвободно говорили, тому один з товаришів переповідав історію товариства з Робітничо-Фармерського Календаря. Після того була дискусія над здобутками й недомогами культурно-освітньої організації ТУРФДІМ.

Один з товаришів пояснив, чому ТУРФДІМ визнає своїх членів ставати громадянами цієї країни.

На закінчення вказав українських робітників і фермерів, що вони справляють розвиток ТУРФДІМ, бо ця організація заслуговує на піддержку працьовитих мас. Вона збудувала собі приміщення навіть в інших народностях в цій країні, а також і за кордоном.

Робкор.

Кіченер, Онт.

Стараним відалу ТУРФДІМ в Кіченер, Онт., відсвятковано десятирочний ювілей ТУРФДІМ в такому порядку: В суботу, 24 березня відіграно комедію в трох діях п. н. "Пан майстер Копітук". Комедія вилала досить добре.

В неділю по полудні, 25 березня устроено масове відео. На відео промовляв т. Печель і т. Гуляк. Обидва промови говорили про здобутки нашої культурно-освітньої організації за минулі десять років та про те, що заставило українських робітників і фермерів творити таку організацію. На закінчення відео втисався один новий член до відалу ТУРФДІМ.

Того дня ввечері устроено концерт-мити́нг. Програма концерту була різноманітна й вдовольняла. На половині програми забрав слово т. Семинько.

При кінці хотіли звернути увагу на одну неприємну справу, яку треба на будуче наладити. Ми дуже раді тоді, коли товариші чи товаришки беруть участь у концерті й збагачують містечкську програму. Але в нас часто буває так, що товариші чи товаришки не хочуть прийти на пробу концерту, а коли концерт вже в повному русі, тоді ідуть до голови концерту й записуються до програми. Голова концерту не знає, чи те сольно, або декламація надається до такого концерту, але щоб не обидати того товариша чи товаришку, ставити їх на програму.

Таким виступами псується концерт тому, що ніхто не чує той декламації чи пісні і не було кому їх спирати, і тоді слухачі не хотять більше приходити на концерти. Одже, на будуче ми повинні всі приходити на концертні проби і спирати одні одного, а тоді наш концерт буде далеко краще виходити.

П. Г.

Портедж Ла Прейрі, Ман.

Свідоме робітництво й фермерство, яке гуртується в ТУРФДІМ, святкувала 24 і 25 березня десятирочний ювілей своєї організації. Святкували цей урочистий день по всіх закусках Канади, де тільки знаходиться український трудовий елемент.

Робітничі й фермерів в Портедж Ла Прейрі також не пропустили ці два історичні дні й відсвяткували їх в такому порядку: В суботу, 24 березня, ввечері відіграно в Укр. Роб. Домі представлення п. н. "Тітка". В неділю, від десяти рано до першої по полудні мити́нг членів ТУРФДІМ. Від третьої до п'ятої — масовий мити́нг, на якому промовляв т. І. Кибановський з Вініпегу.

Того самого дня ввечері устроено концерт-мити́нг. Програма концерту була багата й різноманітна. Складалася з різних пісень, музичних кусків мандолінової оркестри й декламацій.

В половині програми забрав слово т. Кибановський, який говорив про здобутки ТУРФДІМ за минулі 10 років та про значення згаданого організації для українських робітників і фермерів в Канаді.

Ці два дні довго осталися в пам'яті робітників і фермерів цієї місцевості.

На закінчення кляну робітників і фермерів в Портедж Ла Прейрі й околиць стати в ряди ТУРФДІМ, бо в організації сила. Колективно лекше боротися за краще життя.

Н. Варник.

Колгорст, Алта.

Дня 25 березня, згідно з постановою Ц.В.К. ТУРФДІМ, члени відалу ТУРФДІМ у Колгорст, Алта, склали масовий мити́нг.

Мітинг відкрив тов. Н. Бордніков короткою промовою, пояснюючи, чому ми святкуємо десятирочний ювілей ТУРФДІМ. Він сказав, що ми не чваніємось своїми здобутками, але про нас говорять тисячі, мільони робітників і селян поза границями Канади.

Осіля пекликов до слова тов. З. Костенка, який переповідав історію ТУРФДІМ, почавши від 1890 р., коли почався робітничий рух в Канаді й поступенно рік за роком переходив від стадії свого розвитку, чи упадку, зробиши кілька розгадувань робітничих ювілей та різних політичних партій. І так поступенно перейшов аж до 1918 р.

Від 1918 р., це був другий розділ його промови — нова ера робітничого руху, а головне зворот в житті української робітничества, що згуртувалося коло організації ТУРФДІМ (колишнє Стіваришення Української Робітничий Дім). Тут знов, як і в першій половині своєї промови, почав від першого Робітничого Дому в Вініпегу; перекладав історію ТУРФДІМ аж до сьогоднішнього дня, коли ми й на далі продовжуємо свою поціткову роботу.

Десять річниця ТУРФДІМ.

25 березня, в годині 8.30 ввечері відіграно комедію, а мандоліновою оркестрою грає і співає Інтернаціонал. Голова свята т. С. Поштар висловив значення концерт-мити́нгу, а потім покликав т. Сембай до слова.

Тов. Сембай передав програтерський привіт місцевим організаціям від В. О.К. і від Ц.В.К. ТУРФДІМ. Потім переповідав історію ТУРФДІМ і говорив про здобутки нашої організації за десять літ її існування.

Між іншим сказав, що колись наше українське робітництво було розбите, дезорганізоване, а сьогодні має свої сили організації, які ТУРФДІМ і Р.З.Т., до котрих належать десятки тисяч українських робітників і фермерів.

Потім ще говорив т. Зрадовський про успіх нашої робітничої преси. Сказав, що ми тепер маємо чотири своїх часописи, котрі вірно обороняють інтереси програтерської класи. Часописи розходяться десятками тисяч.

Також згадав про друкарню в школі в Вініпегу, на якій тяжко довг, і закликав робітництво, щоб поспішали до фінансової допомоги. На його заклики присутні зложили поперек \$100 на сплату дову друкарні в школі.

КОНЦЕРТ МІСЬКОЇ РАДИ.

Транскон, Ман.

Стараним місцевій міській раді відбувся в вівторок, 27 березня, в театральній залі "Транскон Театр" величавий концерт в радіо "Бродвей" через вініпегську студию "СК У". Помимо того, що майже повністю трансконських горожан мають радіо, театр був майже заповнений різноманітною публікою.

В концертній програмі виступили місцеві артисти різної організації, як також подинок. Двоєч Мандолінова Оркестра при відалі ТУРФДІМ в Трансконі репрезентувала місцевих українців. Також виступав молодий скрипач т. М. Дубас і т. Д. Озні, якінісі; перший, як член відалу С. М. ТУРФДІМ, другий, як панісі при Скрипковій Оркестрі відалу Р.З.Т. Д.М.О. проводив т. В. Патеж з Вініпегу, аккомпаніювала т-ка Вікторія Ваза.

Колі аперіє до "Бродвей" проголосив голова, що Двоєч Мандолінова Оркестра при Товаристві Український Робітничо-Фармерський Дім, відіграє "Вальдермар Маря", на салі вибухнули гримі і довготривалі оплески. Д.М.О. відіграла ще "Ліра Сена", "Гр Дел Ком", "Думи мої" (спів і музика), як також "Ем ухнем", "Гр Дел Ком" публіка запервала ще раз і на це голова дозволив. Інших кусків голова не дозволив запервати, бо час був дуже обмежений, програма була багата й голова справедливо поступив, даючи нагоду й іншим артистам виказати свої здібності.

Дуже жарко пописали мандоліністи, сестри Юрчинини в своїх дуеті (спів і музика) "Лулабі Леня". Таки під час концерту голова одержав поперек 70 телефонічних дзвінків, в яких з різних місцевостей хвалили виконавців концерту загалом.

На руки міській раді прибуло два депеші: одна з Едмонтону, Алта, друга з Портедж Ла Прейрі, Ман., в яких була домога, щоб ще раз виступила грати Двоєч Мандолінова Оркестра на зацітчаній міській раді.

Благий всі музиканти та співаки пописали дуже добре. Наші мандоліністи зокрема відідали багато гратуляцій від присутніх слухачів по концерті, як також від місцевих слухачів в радіо.

Обсерватор.

РОБІТНИЧІ СВЯТА.

Форт Френсес, Онт.

В неділю, 18 березня ввечері відбувся в У.Р.Д. концерт-мити́нг з нагоди 67. роковин т. Шевченка й 57. річниця Паризької Комуні.

Концерт проводив молоденький тов. І. Кавюк. Реферат про життя т. Шевченка виконав член Секції Молоді т. Д. Моастерський. Про Паризьку Комуну говорив т. С. Поштар.

В другій половині програми виставлено драму п. н. "Малій Тарас", яка вилала вдовольно. Концерт устроено силами відалу С. М. Говорич загалом, свято вилало добре.

22 — 23 березня виставлено фільм "Тарас Шевченко", котра мала дуже великий успіх. Перший раз в історії Форт Френсес люди були примушені вертатися домі від У.Р.Д. із браку місця.

Не хотілося верити, що на американському континенті показується українська фільма. Колі почалася фільма, то люди сідали з увагою за життям т. Шевченка. Це перша фільма, в якій можна бачити життя кріпака а з другої сторони розуміє життя наукової олігархії.

Відати т. Сембай з Вініпегу.

В суботу рано, 24 березня було зібрання групи К.П.К., з присутністю т. Сембай з Вініпегу й т. Зрадовського з Торонто. Обговорено декілька важних справ партії, а також т. Сембай говорив про комуністичний рух на Західній Україні, в Китаю та в Польудній і Північній Америці.

Потім говорив т. Зрадовський, який, між іншим, вказав, як партійні члени повинні відноситися до нових братніх організацій і як повинні впливати на робітничі маси.

В суботу по полудні т. Сембай виконав лекцію для жінок. Лектор вказав, як матері повинні виховувати своїх дітей, щоб потім мати з них користи, як для себе, так і для робітничої класи. Лекція була цікава.

Ввечері повторено ще раз фільм, а на павлі т. Сембай говорив про життя т. Шевченка і про кріпачів, які вважалися в буржуазній українській нації за людей, що зрадили свою батьківщину, а між іншим, згадав про страждання мандолінової класи.

В неділю рано, 25 березня т. Сембай провів час з відалом С. М. Членів С. М. ставив цікаві питання до т. Сембай, на які лектор давав вдовольно відповідей.

Похорон в годині 2. по полудні.

Відбувся похорон покійного Андрія Савчука, котрий загинув трагічною смертю в діні два 14. січня ц. р.

Тяго покійного перевезено до У.Р.Д. і коли тіло було в аерях, мандоліновою оркестрою грали похоронний марш. Потім виступив т. Сембай з промовою й говорив про життя покійного, а також про життя робітничої класи взагалі.

На павлітні коло "вічної кляти покійного" промовляв брат убитого т. Н. Савчук і т. Зрадовський з Торонто. Оба товариші говорили про життя робітничої класи та порівнювали його з життям наукової класи.

Це був найбільший похорон в Форт Френсесі, а також перший похорон без ніяких церемоній, без попа й кадда.

Десять річниця ТУРФДІМ.

Хочу написати дещо з цієї главої й смутної закутчини, в якій знаходиться ця санаторія. Санаторія ця положена кілька миль від міста Келгарі.

Колі-б не робітничо-фермерська преса, яку ми залобки читаете, то ми навіть не знали-б, що в світі існують, бо нас слабкість вилвала з робітничих радів, відірвала нас від світа й від любих робітничо-фермерських організацій.

Однак, від науки ми не віддалені і маємо досить часу читати, думати й писати. Багато людей тут лежать і думають про будучість: що станеться з ними в цій багатій країні капіталу, коли випустять їх на "волю" й посявлять на ласку судби.

Товариші робітничі! Треба братися до діла й організуватися, як завжди, то мали-б хоч якусь налізю на роботу в офісі! А то більшість з нас — самоуки. Треба, щоб правительством такому робітничій зі слабим здоров'ям відповіли зняття. Треба працюючим організуватися й

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РОБІТНИЧОЇ ОБОРОНИ.

Веланд, Онт.

Дня 18 березня ц. р. в годині 8. ввечері устроено в Українському Робітничому Домі концерт-мити́нг з нагоди Міжнародного дня робітничої оборони та 57. роковин Паризької Комуні.

Концерт відбувся під проводом т-ки М. Бурдєвської. Першу половину концертної програми виконав хор дорослих, котрий відіслав кілька робітничих пісень.

Другу половину виконала діточа мандоліновою оркестрою, а саме: "Ліза гориня", "Нажну плаш", "Ем ухнем", "Ми діти воли" та прочі. Діти виконали також декілька деклямацій.

Між іншим, виступили з промовою сідуючі товариші: тов. В. Гуляк говорив про значення Міжнародного дня робітничої оборони та про Резолюцію Конференції Товариств Р.З.Т. в Матекі, який висловив корисні про значення Паризької комуні.

Помимо того, що в нас тепер нема вчителів в дитячих (робітничих) школах, щоб тім був, наш концерт-мити́нг відбувся вдовольно.

Концерт був цікавий тим більше тому, що містечковою програмою проводила молоденька т-ка Бурдєвська. Ми радіємо нашим організаційним здобуткам в минулому й бажаємо молоді ще кращих успіхів на будуче.

Хай же Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім! Хай же наша молодь на славу працює! Присутній.

Ді ПЕС, УВАГА!

Стараним відалу Робітничого Запозомого Товариства в Ді Пес, Ман., відбувся в неділю, 15. квітня 1928 року в Укр. Роб. Домі

МАСОВИЙ МІТИНГ.

Іст Килдонан, Ман.

На мітингу промови гуртуватимуть про ціль, завдання та здобутки Робітничого Запозомого Товариства і користі, які приносить ця організація робітничеству.

Робітничі й Робітничі! Приходьте на це зібрання і висувайте до робітничого запозомого організації. Подумайте про своє забезпечення тоді, коли ви ще здорові.

Вступ вільний для всіх. Гідучи на мітинг, кляте з собою своїх товаришів і знайомих!

Початок мітингу в годині 2. по полудні.

МАСОВИЙ МІТИНГ.

Іст Килдонан, Ман.

На мітингу промови гуртуватимуть про ціль, завдання та здобутки Робітничого Запозомого Товариства і користі, які приносить ця організація робітничеству.

Робітничі й Робітничі! Приходьте на це зібрання і висувайте до робітничого запозомого організації. Подумайте про своє забезпечення тоді, коли ви ще здорові.

Вступ вільний для всіх. Гідучи на мітинг, кляте з собою своїх товаришів і знайомих!

Початок мітингу в годині 2. по полудні.

МАСОВИЙ МІТИНГ.

Іст Килдонан, Ман.

На мітингу промови гуртуватимуть про ціль, завдання та здобутки Робітничого Запозомого Товариства і користі, які приносить ця організація робітничеству.

Робітничі й Робітничі! Приходьте на це зібрання і висувайте до робітничого запозомого організації. Подумайте про своє забезпечення тоді, коли ви ще здорові.

Вступ вільний для всіх. Гідучи на мітинг, кляте з собою своїх товаришів і знайомих!

Початок мітингу в годині 2. по полудні.

МАСОВИЙ МІТИНГ.

Іст Килдонан, Ман.

На мітингу промови гуртуватимуть про ціль, завдання та здобутки Робітничого Запозомого Товариства і користі, які приносить ця організація робітничеству.

Робітничі й Робітничі! Приходьте на це зібрання і висувайте до робітничого запозомого організації. Подумайте про своє забезпечення тоді, коли ви ще здорові.

Вступ вільний для всіх. Гідучи на мітинг, кляте з собою своїх товаришів і знайомих!

Початок мітингу в годині 2. по полудні.

МАСОВИЙ МІТИНГ.

Іст Килдонан, Ман.

На мітингу промови гуртуватимуть про ціль, завдання та здобутки Робітничого Запозомого Товариства і користі, які приносить ця організація робітничеству.

Робітничі й Робітничі! Приходьте на це зібрання і висувайте до робітничого запозомого організації. Подумайте про своє забезпечення тоді, коли ви ще здорові.

Вступ вільний для всіх. Гідучи на мітинг, кляте з собою своїх товаришів і знайомих!

Початок мітингу в годині 2. по полудні.

МАСОВИЙ МІТИНГ.

Іст Килдонан, Ман.

На мітингу промови гуртуватимуть про ціль, завдання та здобутки Робітничого Запозомого Товариства і користі, які приносить ця організація робітничеству.

Робітничі й Робітничі! Приходьте на це зібрання і висувайте до робітничого запозомого організації. Подумайте про своє забезпечення тоді, коли ви ще здорові.

Вступ вільний для всіх. Гідучи на мітинг, кляте з собою своїх товаришів і знайомих!

Початок мітингу в годині 2. по полудні.

ДОВГО-ОЧІКУВАНА ФІЛЬМА "ТАРАС ШЕВЧЕНКО" У ВІННІПЕГУ.

БАГАТО ЧИТАЛИ Й ДОВГО ЧЕКАЛИ, ЩОБ ПОБАЧИТИ, А ТЕПЕР НЕ ПРОПУСТИТЬ НАГОДИ.

Довго-очікувана нами фільма "Тарас Шевченко" нарешті загощила до Вініпегу й буде показувана

В УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ

ЩДІЯ ТИЖДЕНЬ, ПОЧИНАЮЧИ

ВІД ПОНЕДІЛКА, 2. КВІТНЯ

ДО

СУБОТИ, 7. КВІТНЯ 1928 Р.

Але, читайте уважно далі: фільма ця не подібна до американських, що за годину чи за півтори ви переглянете всю. Фільма "Тарас Шевченко" має 20 звитків, і розділена на дві частини і показується два вечери. Тобто першого вечора показується перша частина а другого — друга. Тому заздалегідь заосмотруйтеся двома тикетами на обидва вечери, щоб побачити життя нашого найбільшого поета-борця від дитинства до його смерті.

Фільма буде показуватися так:

ПЕРША ЧАСТИНА

В ПОНЕДІЛОК 2., В СЕРЕДУ 4. І В ПЯТНИЦЮ 6. КВІТНЯ

ДРУГА ЧАСТИНА

У ВІВТОРОК 3., В ЧЕТВЕР 5. І В СУБОТУ 7. КВІТНЯ

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8.30 ВВЕЧЕРОМ.

ЦІНА ТИКЕТІВ НА КОЖНИЙ ВЕЧІР ДЛЯ ДОРОСЛИХ 50 Ц.

ДЛЯ ДІТЕЙ 25 ЦЕНТИВ.

Тому краще зразу купуйте тикети на два вечери за \$1.00 і приходьте побачити першу частину в понеділок, середу і п'ятницю, а другу у вівторок, четвер і суботу.

ДЛЯ ДІТЕЙ ФІЛЬМА БУДЕ ПОКАЗАНА В СУБОТУ, В ГОДИНІ 1-ІЙ ПО ПОЛУДНІ І ТИКЕТИ ДЛЯ ДІТЕЙ БУДУТЬ ЛИШЕ 15 ЦЕНТИВ.

Ще раз клячемо: не пропустіть нагоди побачити життя й боротьбу свого найбільшого улюбленого поета, Тараса Шевченка. Після Вініпегу фільму буде показано в Трансконі в понеділок 9. і у вівторок 10. квітня, а в Іст Килдонан 11. і 12. квітня.

Повідомляємо всіх членів "Відалу Жіночої" у Вініпегу, що місцеві збори, які через фільму "Тарас Шевченко" не відбулися минулого понеділка, відбулися в понеділок, 9. квітня у 8-й годині ввечері.